

НЕЗАЛЕЖНАЯ ГАЗЕТА ШУМІЛІНШЧЫНЫ

СЬВІТАНАК

Беларусь, твой народ дачакаецца Залацістага, яснага дня! М. Багдановіч.

№10 (264) ЛІПЕНЬ 2019 ГОД

КАНІКУЛЫ-2019

ЯК АДПАЧЫВАЮЦЬ ДЗЯЎЧЫНКІ І ХЛОПЧЫКІ?

Чым запомніцца ім лета 2019-га ў дзіцячым аздараўленчым цэнтры «Дружба» «Віцебскаблгаз», які прызнаны лепшым у краіне?

Размясціўся ён на беразе аднаго з найбольш буйных і чыстых азёр Шумілінщчыны – Будавесць. Водная роўнядзь дапаўняе і асвяжае маляўнічы ландшафт. Тут пад густымі кронамі старадаўняга змешанага лесу ў пахах кветак і дагледжаных хмызнякоў размясціліся карпусы цэнтра, шматлікія спартыўныя і забаўляльныя пляцоўкі.

Талісман летніка – магутны сталёвы дыназаўрам, яго тут ласкава клічуць "дракоша". Ён усталяваны на адной з цэнтральных алей, казачны персанаж ажывае толькі з нагоды адкрыцця сезону і святочных урачыстасцяў

Большасць з адпачываючых – гэта дзеці работнікаў галіны. Як мінімум, лепш будуць прадстаўляць, чым занятыя іх бацькі. А магчыма, калісьці і самі працягнуць працоўную дынастыю.

Насупраць Дракошы сярод зялёным лужком размясціўся гульнявы гарадок «Газавічок». Тут паказана авіяцыя здабываючых прадпрыемстваў, спецаўтатранспарт, бензакалонка. Непадалёк прызямлілася лятаючая талерка. Уфолагі сцвярджаюць, што НЛА - частыя госці на Урале і ў сібірскай тайзе, а менавіта там і здабываецца газ. Уся гэтая тэхніка, зразумела, у адмысловым выкананні – для самых маленькіх.

Ну а дзеці старэй могуць атрымаць дэталёвую інфармацыю, як выглядаюць газавыя свідравіны ў разрэзе, што такое газаправоды, адкуль і як у Беларусь прыходзіць блакітнае паліва, якім чынам трапляе ў нашы хаты.

Існуе меркаванне, што дзіцячы цэнтр на беразе Будовести ў асаблівым становішчы. Маўляў, галіна багатая, адпаведна і «Дружба» квітнее . Аднак шлях «Дружбы» да поспеху таксама не быў прамым і бясхмарным.

У 1979 году піянерскі лагер заснаваў прафсаюз работнікаў сельскай гаспадаркі. Да пачатку перабудовы ён перайшоў у вядзенне аднаго з віцебскіх заводаў. А ў 90-я паўсталі такія праблемы, што дзіцячы курорт стаў для прадпрыемства непасільнай ношай, апынуўся на мяжы банкруцтва. Ад ранейшага глянцу і добраўпарадкаванасці не засталося і следу. Не выключана, што «Дружба» бясслаўна бы адышла ў нябыт, падзяліўшы лёс шматлікіх падобных лагераў, калі б у самы крытычны момант яе ня выкупіў «Віцебскаблгаз».

У 2009 годзе ўстанова ўзначаліла педагог Святлана Вязіцкая. І хоць да моманту яе назначэння ўжо адбыліся кардынальныя змены, трэба было яшчэ нямала зрабіць. Ва ўсякім разе, так разумела сваё прызначэнне малады кіраўнік, якая прыйшла ў дзіцячы лагер, маючы за плячыма салідны вопыт. Дзесяць гадоў аддала сельскай школе, дзе прайшла усе прыступкі ад настаўніка матэматыкі да завуча, затым доўгі час загадвала дзіцячым садам..

– Наш дэвіз развіццё, распавядае Святлана Вязіцкая. – Чатырнаццаць гадоў таму сярод філіялаў Віцебскаблгаз быў аб'яўлены конкурс на стварэнне лепшых вырабаў і атракцыёнаў для цэнтра. Пазней такі ж конкурс напоўніў тэрыторыю лагера разнастайнымі альтанкамі незвычайных формаў і канструкцый. Філіялы таксама спаборнічалі ў азеляненні тэрыторыі, саджалі дэкаратыўны хмызняк. Работнікі вытворчасці пастаянна клапоцяцца пра аб'екты, якія з'явіліся, дзякуючы ім.

Пра што кажуць гэтыя факты? Знойдзены механізм, які дазваляе ўладкоўваць і развіваць лагер, падтрымліваць ідэальныя чысціню і парадак. У гэтай абстаноўцы і фінансавыя затраты на карысць.

У выдатным стане асноўнай шматпавярховы корпус, а таксама раскіданыя па тэрыторыі добраўпарадкаваныя катэджы, у якіх размяшчаюцца старэйшыя атрады. Нам з гонарам паказалі новенькую сталовую і ўтульную бібліятэку.

Створаны ўсе ўмовы для заняткаў фізкультурай і спортам. Ёсць адзінае ў рэспубліцы міні-футбольнае поле, якое мае натуральны газон, вырашчаны з захаваннем усіх прафесійных тэхналогій. Ёсць тэнісны корт і валейбольная пляцоўка, дзе нядаўна з'явілася сучаснае штучнае пакрыццё. Ёсць крыты басейн з інтэр'ерам прэстыжнага фітнес-цэнтра.

Так, сродкі затрачаны немалыя. Але ж не марна. "Дружба" заслужана стаў улюбёным месцам ў дзятвы, калі хочаце, «Артэк» Віцебшчыны. Заўважу, што дзверы лагера адкрыты не толькі для дзяцей газавікоў. Кошты ж на пуцёўкі, хоць і не адрозніваюцца таннасцю, тым не менш, далёка не самыя высокія ў краіне.

І пра галоўнае – як жа будуецца адпачынак. Лепшыя піянерскія традыцыі захаваны: дзіцячыя атрады, вогнішчы да нябёсаў, святы Нептуна. Але час, вядома жа, дало карэктывы.

–Адна з ключавых задач – адарваць дзетак ад кампутараў і смартфонаў, – распавядае старшы выхавальнік Тацццяна Карапузова. -–Гаджэты выдаюцца толькі для званкоў дадому. Доступ да кампутара абмежаваны, сацыяльныя сеткі і пошта заблякаваныя. Дзеці цэлы дзень на паветры, з імі працуюць прафесійныя трэнеры і педагогі. Першая палова – спорт. Другая – культурна-масавыя мерапрыемствы, зноў жа пад адкрытым небам. Затым ўрок працы. Паліваем кветкі, прыбіраем тэрыторыю. Пасля вячэры –дыскатэка. Як бачыце, распарадак гранічна насычаны. Кісларод і пастаяннае рух робяць сваю справу: закальхваць нашых падапечных не прыходзіцца.

vitvesti

ПАРТАЛ ТВАЙГО ГОРАДА: HTTP://SHUMILINA.BY

ПАМЯЦЬ

ЯК ВЫЗВАЛЯЛІ ШУМІЛІНА

У першы ж дзень аперацыі «Баграціён» войскі Чырвонай Арміі вызвалілі Шуміліна.

23 чэрвеня – памятны дзень у гісторыі нашай краіны. Раніцай 23 чэрвеня 1944 года пачалося генеральнае наступ аперацыі «Баграціён». У першы ж дзень войскі Чырвонай Арміі вызвалілі Шуміліна.

Аперацыя «Баграціён» складалася з двух этапаў. З 23 чэрвеня па 4 ліпеня праведзены Віцебска-Аршанская, Магілёўская, Бабруйская, Полацкая, Мінская аперацыі. У выніку нашы войскі разграмілі галоўныя сілы групы армій «Цэнтр». У ходзе другога этапу ў ліпені 1944 года былі вызвалены Маладзечна, Смаргонь, Баранавічы, Навагрудак, Пінск, Гродна. А 28 ліпеня вызваленнем Брэста завяршылася выгнанне нямецка-фашысцкіх захопнікаў з тэрыторыі Беларусі.

Раніцай 23 чэрвеня 1944 года магутны залпы нашай артылерыі апавясцілі аб пачатку аперацыі «Баграціён». Флангавыя арміі 1-га Прыбалтыйскага і 3-га Беларускага франтоў забяспечвалі Віцебскую наступальную аперацыю, якая праводзілася без прыцягнення буйных танкавых частак, толькі агульнавайсковымі злучэннямі. Шумілінскага вузлу нямецкае камандаванне надавала асаблівае значэнне, распавядае галоўны захавальнік фондаў Шумілінскага гісторыка-краязнаўчага музея Таццяна Церах:

– Гэты вузел нямецкай абароны вылучаўся наперад на 20 - 30 кіламетраў ад ракі Заходняя Дзвіна і ствараў пагрозу для савецкіх войскаў на ўсходзе. 23 чэрвеня ў Шуміліна ўвайшлі часткі 306-й і 179-й стралковых дывізій, 26 Чэрвеня нашы войскі фарсіравалі Заходнюю Дзвіну і праз некалькі дзён атачылі і знішчылі ў раёне Віцебска буйную варожую групоўку.

Калі вызваліцелі ўвайшлі ў Шуміліна, горада не было: ацалеў толькі чыгуначны вакзал. Менавіта на гэты будынак байцы 1-га Прыбалтыйскага фронту ўзнялі чырвоны сцяг. За вызваленне раёна склалі свае галовы 8 тысяч салдат і афіцэраў Савецкай Арміі. 106 воінаў ўдастоены звання Героя Савецкага Саюза . Варта дадаць, что ў Шумілінскім раёне засталося ўсяго 11 ветэранаў Вялікай Айчыннай. Напярэдадні 75-годдзя вызвалення ўдзельніку вайны Мікалаю Чэпурнову ўручылі памятны медаль.

sb.by

Пераклад з расейскай рэдактара

ЭКАНОМІКА

ВЫТВОРЧАСЦЬ ПАЛІЎНЫХ ЕЎРАБРЫКЕТАЎ

Навучылі пілу даляры «габляваць» – у Шумілінскай ПМК-70 за змену вырабляюць 4 тоны паліўных еўрабрыкетаў.

У Шумілінскай ПМК-70 выйшаў на праектную магутнасць ўчастак па вытворчасці паліўных еўрабрыкетаў. Прадукцыйнасць – 4 тоны за змену. З уводам у эксплуатацыю новага падраздзялення мясцовы цэх дрэваапрацоўкі стаў безадыходнай вытворчасцю.

А пачыналася ўсё сем гадоў таму з магутнай цыркулярнай пілы, з дапамогай якой задавальняліся патрэбы будаўнічай калоны. Які ўзначаліў у тую пару прадпрыемства малады кіраўнік Аляксей Крыўко не толькі загрузіў працай гэтую інвентарную адзінку, але і навучыў яе нястомна «габляваць» экспартную прадукцыю. Кампанія адкрыла валютны рахунак і стала атрымліваць салідную прыбаўку ў доларах. Сёння тавары, выраблены ў ПМК-70, можна сустрэць у крамах Германіі і Прыбалтыкі.

Цэх дрэваапрацоўкі кампактна размясціўся на тэрыторыі базы будаўнічай кампаніі ў Шуміліна. Яго не толькі выдаюць вялікія штабелі лесу-кругляка, але і магутны ўсёпранікальным шчокат шматлікіх станкоў. Намеснік дырэктара ПМК-70 Віктар Грышан паказаў нам вытворчасць.

– Тэхналагічны працэс стартуе з дзялянак у Шумілінскім лясгасе, дзе мы закупляем драўніну на пні, – распавядае Віктар Эдмундавіч. – Нарыхтоўку вырабляем самастойна. Кругляк, перш за ўсё, ідзе на ўласныя патрэбы: піламатэрыялы і сталярныя вырабы для будаўніча-мантажных работ. Дранку ахвотна бярэ раённае ЖКГ для кацельняў. Астатняе – экспарт. Гэта паддоны для перавозкі і складзіравання грузаў, паллетная дошка, дровы. Пілавінне пераўтвараем у еўрабрыкеты.

Не лічачы піларамы, у цэху шэсць участкаў, якія аснашчаны сучасным абсталяваннем. Калі бачыш у справе магутныя драваколы, адкуль, як з кулямёта, вылятаюць акуратныя паленцы-блізняты, або стацыянарную тарцавальныя пілу, гуляючы раскройваюць доўгія нарыхтоўкі, – усё гэта ўражвае.

А вось прэс для штампоўкі брыкетаў, літаральна на вачах які пераўтварае горы пілавіння ў каштоўнае паліва. Да ведама: канцэнтрацыя гаручага ў брыкеце вышэй, чым нават у дрэў

(працяг на стр. 2)

ЭКАНОМІКА

(пачатак на стр. 1)

цвёрдых парод. Тэмпература полымя ў 1,5 – 2 разы пераўзыходзіць аналагічны паказчык звычайных дроў. Вось чаму на Захадзе, дзе сёння ўзмоцнена шукаюць альтэрнатыўныя крыніцы энергіі, падобныя вырабы карыстаюцца ажыятажным попытам. Кіраўніцтва прадпрыемства гэта ўлічыла і, што называецца, патрапіла ў кропку.

Зразумела, такая апаратура каштуе грошай. Прадпрыемству давялося выкарыстаць не толькі ўласныя рэсурсы, але і ўзяць крэдыты. Між тым ужо не толькі разлікі, але і рэальная практыка пераконваюць, што выдаткі акупяцца.

Мяркуйце самі: на набыццё тэхнікі, якой аснашчаны цэх і ўчастак лесанарыхтоўкі, было патрачана каля 800 тыс. рублёў. Між тым толькі за пяць месяцаў бягучага года аб'ём валютнай выручкі склаў 34 працэнты ад сумы інвестыцый. Прыбаўку пачатку ўносіць лінія еўрабрыкетаў. Літаральна за некалькі месяцаў рост прыбытковасці цэха да аналагічнага перыяду мінулага года склаў 132 працэнты.

Тэмпы паступленняў дазваляюць не толькі своечасова выконваць даўгавыя абавязацельствы, але і пашыраць вытворчасць. За кошт зароблений у 2018-м і пачатку бягучага года валюты паўсталі новыя працоўныя месцы, што дазволіла павялічыць калектыў цэха больш чым напалову. Штатны расклад ўключае 49 адзінак. Пры гэтым адміністрацыйна-кіраўнічы персанал – усяго толькі тры старэйшыя майстры.

– Без прыгожай упакоўкі рэалізаваць у еўрапейскіх краінах нават самы хадавы тавар немагчыма, – кажа дырэктар ПМК-70 Аляксей Крыўко. – Дровы адгружаем у поліэтыленавай сетцы і драўляных скрынях на палетах. Брыкеты – у спецыяльных пакетах. Замежныя партнёры забіраюць гатовую прадукцыю прама са склада ў Шуміліна, што вельмі зручна.

Дзепрацапрыносіцьнетолькі маральныя задавальненне, але і матэрыяльны дастатак, як правіла, кадравых праблем не ўзнікае. Цэх цалкам укамплектаваны кваліфікаванымі, і што важна, мясцовымі спецыялістамі. Людзі шануюць вытворчай маркай, парушэнні дысцыпліны – рэдкасць. На летнюю практыку сюды з задавальненнем прыходзяць школьнікі. Мы заспелі трох вучняў шумілінскай СШ № 1, якія акуратна пакавалі дровы. Прафесію хлопцы асвоілі – тут ужо другі год. Пры тым, што ў іх скарочаны працоўны дзень і кароткая працоўная тыдзень, яны атрымліваюць каля 300 рублёў у месяц. А то і больш – залежыць ад выпрацоўкі.

Як бачым, калі справа пастаўлена пісьменна, у выйгрышы ўсё – і прадпрыемства, і яго партнёры, і людзі, якія стаяць у станка.

vitvesti
Пераклад з расейскай рэдактара

АПЫТАННЕ

ЕЎРАПЕЙСКІЯ ГУЛЬНІ – МАРНАВАННЕ ГРОШАЎ

Удзельнікі ананімнага апытання з нашых групаў у сацыяльных сетках большасцю прагаласавалі за тое, што II Еўрапейскія гульні з'яўляюцца марным выдаткаваннем народных грошаў.

У нашай супольнасці Укантакце было пастаўлене пытанне:

"Якія вашы адносіны да II Еўрапейскіх гульняў?"

Галасы размеркаваліся наступным чынам: пазітыўныя – 16.33 – 8 галасоў.

Пазітыўныя, але няма грошаў, каб з'ездзіць на іх – 14.29 % – 7 голосов.

Забаўка для кіраўніка краіны – 16.33 % – 8 голосов.

Марнае выдаткаванне народных грошаў – 38.78 % – 19 голосов.

Гульні не цікавяць, бо маю іншыя праблемы – 14.29 % – 7 галасоў.

Усяго прагаласавалі 49 человек. Безумоўна, апытанне з'яўляецца суб'ектыўным і не адлюстроўвае меркаванне жыхароў усяго рэгіёна

Як бачна з вынікаў ананімнага галасавання, удзельнікі форума большасцю выказался за тое, што дзяржаўныя грошы марнуюцца дарма.

Алесь Шумскі
Пераклад з расейскай рэдактара

ПРАВАПАРАДАК

ПРАВІЛЫ АМАТАРСКАГА РЫБАЛОЎСТВА

За што дзяржінспекцыя можа пакараць рыбакоў на шумілінскіх вадаёмах?

Напрыканцы мінулага тыдня на самым любімым у рыбакоў возеры — Будавесць, што ў Башнях, — высадзіўся дэсант у асобе начальніка Віцебскага ўчастка Дзяржаўнай інспекцыі па маламерных суднах (ДІМС) Уладзіміра Грабёнкіна, намесніка начальніка раённага аддзела па надзвычайных сітуацыях Івана Маскалькова, які з'яўляецца пазаштатным работнікам інспекцыі, і прадстаўніка СМІ.

У рыбакоў зараз сезон, яны цяпер на азёрах, можна сказаць, прапісаліся як на беразе проста з вудачкамі, так і на лодках, ці, як іх называюць, маламерных суднах. І тут ні ў якім разе нельга забываць пра асабістую бяспеку. Па законе любая лодка з маторам, цеплаход, гідрацыкл ці яхта належаць рэгістрацыі і тэхагляду. Акрамя суднавага білета ў кожнага ўладальніка павінна быць пасведчанне суднавадзіцеля, калі ў рухавіку яго плаўсродка больш за 5 конскіх сіл. А наогул маламернымі суднамі лічацца судны з максімальнай даўжынёй 20 метраў, на борце якога можа знаходзіцца не больш за 12 чалавек.

Па сутнасці ДІМС – гэта ДАІ на вадзе. Інспектар правярае наяўнасць і медыцынскай аптэчкі, і рэмкамплекта, і нумарных знакаў, і самае галоўнае – сродкаў ратавання, у прыватнасці, ратавальнай камізэлькі, якую, дарэчы, часцей за ўсё забываюць рыбакі апрануць.

Гэта быў звычайны працоўны дзень, таму на акваторыі Будавесці ажыятажу не назіралася і было нешматлюдна. У шэсць раніцы на воднай гладзі можна было налічыць крыху больш за 5 лодак. Па рэгістрацыі і тэхаглядзе ў інспектараў ДІМС прэтэнзій не ўзнікла. Уладзімір Вітальевіч зазначыў пры гэтым, што ў Шумілінскім раёне (а ён курыруе і кантралюе таксама Гарадоцкі, Лёзненскі і Віцебскі раёны) пераважная большасць уладальнікаў маламерных суднаў законапаслухмяная. Судны праходзяць рэгістрацыю і тэхагляд у тэрмін, рамантуюцца, абсталюцца. Сёлета, напрыклад, тры чалавекі прайшлі навучанне на права ваджэння маторнымі лодкамі.

Тым не менш, адзін парушальнік трапіў, як кажуць, на вуду "ДАІ на вадзе". Мужчына, між іншым, заядлы рыбак, атрымаў папярэджанне – з-за таго, што пакінуў ратавальную камізэльку на беразе ў асабістым аўто. А наогул за парушэнне Правілаў бяспекі руху і эксплуатацыі маламерных суднаў прадугледжана папярэджанне ці штраф да 3-х базавых велічынь.

Алесь Прыбярэжны

ЗДАРЭННІ, КРЫМІНАЛ

ПРАПАЛІ ГРОШЫ

Аднавяскоўцы разам пілі гарэлку, а затым у аднаго з іх прапалі грошы

У Шумілінскі РАУС звярнуўся пенсіянер з Добрына, які расказаў, што ў яго прапала 60 рублёў.

Міліцыянеры высветлілі, што напярэдадні пацярпелы разам са сваімі знаёмымі распіваў спіртныя напіткі ў яблыневым садзе паблізу мехдвара мясцовага сельгас-прадпрыемства.

Там у мужчыны і выцягнулі грошы. І зрабіла гэта жыхарка Добрына. Частка грошай знойдзена і будзе вернута гаспадару.

Супраць ліхадзейкі ўзбуджана крымінальная справа.

ЯК ЗАБЛАКІРАВАЛІ КАМП'ЮТАРЫ

Паводле начальніка раённага аддзела Следчага камітэта Рэспублікі Беларусь Віктара Шышковіча, з пачатку года следчымі аддзела ўжо ўзбуджана 9 крымінальных спраў, якія звязаны з інтэрнэтам. У нашым раёне ўсе яны тычацца фізічных асоб. У асноўным пераважаюць злачынствы з банкаўскімі карткамі.

Але на гэты раз пацярпеў не асобны чалавек, а цэлае прадпрыемства.

Усё пачалося з ліста ад невядомага, які быў дасланы на электронную пошту прадпрыемства. А бухгалтар яго адкрыла і нават распакавала файлы. У выніку ўсе камп'ютары прадпрыемства, а яны звязаны ў адзіную сетку, былі заблакіраваны.

У выніку на экранах манітораў вісеў толькі адзін надпіс: "Заплаціце. І вы атрымаеце доступ да свайго камп'ютара".

Адразу выклікалі праграміста, які разблакіраваў камп'ютары, а затым звярнуліся ў праваахоўныя органы".

Цяпер ідзе расследаванне, бо злачынцу, які даслаў прадпрыемству вірус, вылічыць не так проста. Прычым кіберзлачынцы часта дзейнічаюць з-за межаў Беларусі.

Безумоўна, забылі правілі перасцярогі. А яны вельмі простыя.

Трэба ўмяго толькі ніколі і нікому не перадаваць свае паролі і логіны, а таксама рэквізіты банкаўскіх картак. Праявіць болей увагі лістам з электроннай пошта, а падазроныя лісты лепей адразу выдаліць.

Сяржук Крупскі

ВАЛАЦЁРСКІ РУХ

ПЛОГІНГ ПА-ШУМІЛІНСКУ

Плогінг ад «ЭкаБума» на Шумілінскім возеры: не толькі прабежка, але і ўборка смецця.

Незвычайная акцыя ўпершыню адбылася ў Шуміліна. Маладыя людзі здзейснілі забег вакол аднайменнага возера, узброіўшыся мяшкамі для збору смецця. Да заканчэння мерапрыемства ёмістасці былі перапоўненыя, а берагі вадаёма зьмяніліся.

Плогінг – так называецца новы від праведзення вольнага часу экалагічных актывістаў. Яго сутнасць у зборы смецця (ад швед. Plok-ka up) падчас бегу трушком (ад англ. Jogging). Упершыню праект стартаваў у Швецыі тры гады таму, ператварыўшыся ў глабальны міжнародны рух, куды ўжо ўключылася больш за 40 краін.

Забег вакол возера стаў першай такой акцыяй на тэрыторыі Віцебскай вобласці. Арганізатарам выступіла Шумілінскага грамадская аб'яднанне па садзейнічанні ўстойліваму развіццю рэгіёну «ЭкоБум».

Праўда, на старт выйшла ўсяго толькі 14 чалавек, але ж гэта толькі пачатак. Актывісты падчас плогінгу ўстанавілі вакол возера таблічкі з заклікам ад ветэрынараў – не карміць вадаплаўную птушку, што можа прывесці да яе гібелі.

М. Амбросаў

АБ'ЯВА

• Каб атрымліваць кожны нумар газеты «Світанак» паведаміце рэдакцыі аб гэтым – зрабіце бясплатную падпіску. Калі не жадаеце атрымліваць газету, то патэлефануйце.

• Калі прачыталі "Світанак", то калі ласка, перадайце знаёмым.

• Наша газета стала размяшчаецца на партале http://kamunikat.org, дзе зацікаўленыя грамадзяне могуць яе спампаваць са старонкі: http://kamunikat.org/svitanak.html для далейшага выкарыстання яшчэ да з'яўлення газеты на паперы.

АЗБУКА ПАЛІТАЛОГІІ

ЗМЯНЕННЕ ПРЫРОДЫ ЧАЛАВЕКА — ЗАДАЧА, ЯКУЮ БАЛЬШАВІКІ ВЫРАШЫЛІ

«Азбука камунізму» была напісаная Мікалаем Бухарыным і апублікаваная ў 1919 годзе ў сувязі з тым, што «ў такім “падручніку” адчуваецца велізарная патрэба». Сваёй актуальнасці яна не страціла і праз стагоддзе. Цытую: «Адзін з галоўных падманаў буржуазнай дэмакратыі палягае ў тым, што яна дае толькі бачнасць правоў; на паперы пазначана, што працоўныя могуць выбіраць у парламент цалкам свабодна, што яны маюць такія ж правы, як і гаспадар (яны нібыта «роўныя перад законам»); што яны могуць свабодна аб’ядноўвацца ў саюзы, збірацца на сходы, выпускаць якія заўгодна газеты, кніжкі і іншае. У гэтым бачаць «сутнасць дэмакратыі» і заяўляюць, што тут дэмакратыя для ўсіх, для ўсяго народа, для ўсіх грамадзян, а не так, як у Савецкай рэспубліцы».

Дык вось яна якая, буржуазная дэмакратыя! Усё, на што яна здольная, — «толькі бачнасць правоў». Іншая справа, Рэспубліка Беларусь — «унітарная дэмакратычная сацыяльная прававая дзяржава» (Канстытуцыя, артыкул 1), у якой «чалавек, яго правы, свабоды і гарантыі іх рэалізацыі з’яўляюцца найвышэйшай каштоўнасцю і мэтай грамадства і дзяржавы» (артыкул 2), а «адзінай крыніцай дзяржаўнай улады і носьбітам суверэнітэту з’яўляецца народ» (артыкул 3).

Хто б сумняваўся. Не пры буржуазнай жа дэмакратыі жывем! Нездарма ж у асноўным законе краіны прыметнік «буржуазны» адсутнічае. Не знайсці днём з агнём прадстаўнікоў буржуазіі і ў беларускім парламенце — і гэта нягледзячы на тое, што немалая колькасць фабрык і заводаў знаходзіцца ў руках прыватнікаў, г. зн. буржуазіі…

Найвялікшы цуд усіх часоў

Прафесійны публіцыст і журналіст Бухарын з лютага 1934 па студзень 1937 года ўзначальваў газету «Известия». Як і ва ўсіх яго калегаў па пяры, у ягоным слоўніку адсутнічала слова «постпраўда», якое сёння ўваходзіць у моду. Але, як і герой Мальера, які не ведаў, што ён размаўляе прозай, Бухарына можна смела аднесці да ліку піянераў, што паставілі вытворчасць постпраўды на ідэалагічны канвеер.

Што ж азначае слова «постпраўда», якое стала ў 2015-м, паводле версіі Брытанскай энцыклапедыі, словам года? Згодна з Вікіпедыяй, палітыка постпраўды — «тып палітычнай культуры, у якой дыскурс у асноўным фарміруецца праз зварот да эмоцый і асабістых перакананняў аўдыторыі, пры гэтым падрабязнасці палітычнай рэальнасці застаюцца без увагі».

Пагодзімся, але дапоўнім гэта вызначэнне яшчэ адным, запазычаным у расійскага фінансіста Андрэя Моўчана: «Гэта тэрмін, што пазначае інфармацыю, якую вам перадаюць такім чынам і так, каб вы прымалі рашэнне, якое выгадна таму, хто перадае інфармацыю. Такім чынам, гэта не аб’ектыўная інфармацыя, а інфармацыя, створаная для таго, каб чаго-небудзь дасягнуць».

Як такі тып інфармацыі ствараецца на практыцы, я праілюструю на прыкладзе штотыднёвай інфармацыйна-аналітычнай праграмы «Галоўны эфір» на тэлеканале «Беларусь 1».

У травеньскіх выпусках праграмы на 48 сюжэтаў прыйшлося 27, што былі прысвечаныя ўнутраным праблемам, 6 — знешнім і 15 — змяшаным. Да апошніх адносяцца сюжэты, у якіх распавядалася пра ўзаемадзеянне беларускіх эканамічных і культурных суб’ектаў з замежнымі партнёрамі.

«Галоўны эфір» — праграма не пра праблемы краіны, а пра яе поспехі. Таму няма нічога дзіўнага, што тэме беларуска-расійскіх стасункаў быў прысвечаны толькі адзін сюжэт («брудная нафта») і толькі адзін сюжэт меў дачыненне да побытавых праблем простых людзей.

Натуральна, што кожны трэці сюжэт будаваўся вакол фігуры адзінага палітыка (АП). Каб надаць большую пераканаўчасць яго выказванням, у рэпартажы з месцаў актыўна прыцягваліся эксперты і грамадзяне, якія ўхвалялі палітыку кіраўніка дзяржавы. Іх сумеснымі намаганнямі тэлебачанне фарміравала вобраз краіны — з багатай гісторыяй, «зручнай для жыцця» і прываблівай для замежных турыстаў.

У травеньскім «Галоўным эфіры» не знайшлося месца для аналізу прычын адкліканя Крамлём пасла Міхаіла Бабіча. Праігнаравалі журналісты і чарговую нярадасную статыстыку ад Белстата. Усё лагічна. Шмат будзеш ведаць — хутка састарэеш. А хіба могуць спрыяць на дзяржаўным тэлеканале такой нярадаснай перспектыве нашых суайчыннікаў?!..

Няма правілаў без выключэнняў

Задача па змяненні прыроды чалавека, мабыць, была адзінай, якую бальшавікі перад сабой не толькі паставілі, але і паспяхова вырашылі. Чалавек са зменenай прыродай — гэта добра нам вядомы па даследаваннях сацыёлагаў Лявада-цэнтра «чалавек савецкі». Ён і сёння складае ядро так званай беларускай «большасці».

Гэта ён у 1994 годзе дружна падтрымаў на першых прэзідэнцкіх выбарах будучага АП. Гэта ён прыняў акупацыю Крыма ў 2014 годзе за «аднаўленне гістарычнай справядлівасці». А ў чэрвені 2015 года «чалавек савецкі» на пытанне НІСЭПД: «Калі б Расія ўзброеным шляхам паспрабавала далучыць да сябе ўсю тэрыторыю Беларусі або яе частку, як бы Вы дзейнічалі?» заявіў, што пристасаваўся б да новай сітуацыі (53%) і вітаў б гэтыя змены (12%).

Мне ўжо неаднаразова даводзілася пісаць пра тое, што пераход ад першабытных зграяў «гома сапіенс» да вялікіх сучасных калектываў гістарычна ажыццяўляўся за кошт трох фактараў: сілы, веры і закона. Зразумела, што на пачатковым этапе гэтага пераходу пераважала сіла, а ў эпоху мадэрну і постмадэрну — закон.

Аднак няма правілаў без выключэння. Прывяду свежае (чэрвеньскае) выказванне АП: «Усё можам перапрацоўваць, лёгкая прамысловасць добрая. Але ж не, чагосьці чакаем. Чакаем, пакуль прэзідэнт па галаве не ўдарыць (вылучана. — Рэд.). Таму шукайце новыя напрамкі, новыя культуры. Трэба прадаваць, трэба зарабляць грошы».

Адна справа — калі наглядчыкі ўдарамі па галаве стымулявалі будаўнікоў пірамід, зусім іншая — спрабаваць гэткім жа чынам прымусіць чыноўнікаў шукаць «новыя напрамкі». З падобнымі прапановамі АП звяртаецца да свайго асяродку ўжо не першы год. Вынікаў не відаць, але ён чалавек упарты, і гэта дае надзею…

(скарочана)

Сяргей Нікалюк
“Новы Час”

25 ГАДОЎ

НІ «СВЕТЛАГА МІНУЛАГА», НІ ПЭЎНАЙ БУДУЧЫНІ

Роўна 25 гадоў таму, 10 ліпеня 1994 года, Аляксандр Лукашэнка трыумфальна перамог у другім туры першых у Беларусі прэзідэнцкіх выбараў. Дэпутат з глыбінкі з іміджам гэткага беларускага Робіна Гуда паклаў на лапаткі наменклатурніка Вячаслава Кебіча, які надакучыў масам.

Лукашэнка абяцаў забрытаць наменклатурнай мафіяй, адолець карупцыю, адвесці краіну ад эканамічнай прорвы і, па вялікім рахунку, вярнуць савецкія парадкі. Пры тагачаснай разрусе ў эканоміцы і галовах шмат хто настальгаваў па «светламу мінуламу» з гарантаванай працай і каўбасой па 2.20. Гэта і абумовіла ўзлёт былога саўгаснага дырэктара і палітпрацаўніка.

Другой фішкай Лукашэнкі стала ідэя «братэрскай інтэграцыі» з Расеяй, што абяцала танныя рэсурсы без «рабаўніцкіх рэформаў».

Але сёння, праз чвэрць стагоддзя, электарат расчараваны, імідж нязменнага (і такога, якога ніхто не змяняе!) прэзідэнта прыцьмеў, яго рэйтынг стаў чымсьці кшталту дзяржаўнай таямніцы.

Былы Робін Гуд раз’язджае ў новым браняваным Mercedes’е, які каштуе, як прыкінулі СМІ, не менш за 1,4 млн еўра, пакуль жыццё большасці людзей вельмі цяжкое, а краіна практычна спынілася ў развіцці.

Гэта фіяска, братан!

Вярнуць «светлае мінулае» так і не ўдалося. Так, нейкі час на расейскіх рэсурсах і савецкай індустрыяльнай базе эканоміка Беларусі расла няйрэнна, заробкі — таксама. Але патроху монстры сацыялістычнай індустрыі выдахліся, сталі неканкурэнтаздольнымі, злёгку пераліцаваная калгасная сістэма на сяле таксама аказалася не надта эфектыўнай. Падтрыманне прадпрыемстваў-зомбі стала зжыраць усё больш бюджэтных грошай.

У дадатак Маскве надакучыла даваць рэсурсы па «братэрскіх» коштах. Яна запатрабавала «паглыбленай інтэграцыі», чытай: мяккага паглынання. А каб партнёр не асабліва ўпіраўся, стала скарачаць фінансава-эканамічнае падтрыманне.

У апошнія гады, калі ўсхваленая прапагандай «беларуская мадэль» забуксавала, Лукашэнка вымушаны адмаўляцца ад патэрналізму, скарачаць сацыяльныя абавязкі дзяржавы. Раней за Уладзіміра Пуціна павысіў пенсійны ўзрост. Раз за разам раіць электарату больш круціцца самастойна.

Беларусь выпала з часу

Але, сказаўшы «а», прэзідэнт не кажа «б». Ён працягвае трымацца за велізарны неэфектыўны дзяржсектар, паколькі бачыць пагрозу сваёй уладзе ў шырокай прыватызацыі, узнікненні моцнага незалежнага бізнесу і пласта грамадзянаў, якія не моляцца на дзяржаву.

Па гэтай жа прычыне ў краіне жорстка душацца палітычныя пратэсты. Апазіцыя ды актывісты грамадзянскай супольнасці выцесненыя ў маргінальную нішу.

Так, палітычнае поле зачысцілі, рэальных канкурэнтаў у Лукашэнкі на выбарах 2020 года пакуль не прадбачыцца. Падначаленыя гатовыя запэўніць праваднасць чарговы высокі афіцыйны вынік (незалежная сацыялогія фіксавала іншыя лічбы, таму яе і прыдушылі).

Але гэтая перамога Лукашэнкі над краінай выглядае сёння піравай. Ён стаў закладнікам сваіх стэрэатыпаў і фобіяў. Беларусь — у тупіку, яна нібы выпала з часу.

Аўтарытэтныя міжнародныя эксперты дружна сцвярджаюць, што без рэформаў эканамічны рост будзе не большы за паўтара-два працэнты на год (а калі Расея моцна прыціcне, і таго не чакай). Гэта азначае, што Беларусь працягне адставаць нават ад суседніх, не самых багатых, краін ЕЗ. У Польшчы ды дзяржавах Балтыі заробкі ўжо ў 2,5-3 разы вышэй, чым у беларусаў.

Аўтакратыя губіць перспектыву краіны

У свой час Лукашэнка прапанаваў народу негалосны кантракт: «я вам забяспечваю чарку і скварку (гэта было сімвалам дабрабыту для простых людзей), а вы не лезеце ў палітыку. І маса, на жаль, даволі лёгка абмяняла дэмакратыю на сытасць. Але ў выніку беларусы трапілі ў пастку. Цяпер шмат хто незадаволены ўладай, але паспрабуй яе змяні!

Вядома, рана ці позна перамены праб’юць сабе дарогу. Аднак сцэнар можа апынуцца вельмі драматычным. У дадатак гульні з імперыяй падвесілі дамоклаў меч над беларускім суверэнітэтам.

Эпоха ж Лукашэнкі, які так эфектна пачынаў, можа ўвайсці ў падручнікі як тыповы прыклад загнівання, дэградацыі аўтарытарнай улады, якім бы харызматычным ні быў правадыр.

Аляксандр Класкоўскі
https://belsat.eu

АЛКАГАЛІЗАЦЫЯ

КАК БЕЛОРУСЫ УМИРАЮТ ИЗ-ЗА АЛКОГОЛЯ

В Беларуси каждый день около 50 человек умирает от заболеваний, связанных с употреблением алкоголя. В год таких случаев около 20 тысяч. В прошлом году 1476 людей умерли от случайного отравления алкоголем.

— По оценкам ВОЗ, в год в Беларуси умирает около 20 тысяч человек от заболеваний, связанных с вредным употреблением алкоголя. Это 50 смертей каждый день, — рассказал Валентин Русович, координатор программ по общественному здоровью странового офиса ВОЗ в Беларуси во время онлайн-трансляции из Национального пресс-центра.

Из около 20 тысяч смертей более 11 тысяч — это смерти от сердечно-сосудистых заболеваний. Речь идет об инфарктах, инсультах, сердечной недостаточности. Около 6 тысяч смертей — от внешних причин. Это суициды, травмы, пожары, утопления и ДТП. Свыше одной тысячи смертей — от цирроза печени, и примерно столько же — от рака, который также связан с пьянством.

По словам Валентина Русовича, ВОЗ ассоциирует несколько видов рака, которые связаны с вредным употреблением алкоголя. Это рак полости рта, глотки, пищевода, печени, прямой кишки и толстого кишечника. До 5% случаев рака молочной железы у женщин вызывает в числе прочего и вредное употребление алкоголя.

В 2018 году 1476 жителей Беларуси умерли от отравления алкоголем. Это 1186 мужчин и 290 женщин. Лишь 10% из этих смертей связаны с некачественным алкоголем или употреблением метилового спирта. Почти все смерти в этой категории — от передозировки спиртного. По словам Русовича, средняя смертельная доза алкоголя начинается с 30 рюмок по 35 мл крепкого спиртного напитка: водки или коньяка.

— Это эквивалентно полутора бутылкам водки, которая выпивается в течение шести часов. Достигается концентрация 3,5 промилле алкоголя в крови — и смерть наступает в результате передозировки и остановки дыхания.

С точки зрения ВОЗ нет безопасного уровня алкоголя, в идеале человек не должен вообще его употреблять. В структуре потребления алкоголя в Беларуси 49% занимают крепкие спиртные напитки, 26% — крепленые вина.

ВОЗ в своих рекомендациях призывает не пить больше двух стандартных единиц алкоголя в день мужчинам и более одной стандартной единицы — женщинам. При этом не менее двух дней в неделю нужно полностью воздерживаться от алкоголя.

Под одной стандартной единицей алкоголя подразумевается 10 граммов чистого спирта. Например, это 0,33 пива, или один фужер сухого вина, или одна рюмка в 35 мл крепких спиртных напитков.

— Вредное употребление алкоголя начинается с шестого тоста во время застолья, когда человек пьет маленькими рюмками по 35 мл. Этими нормами оперирует ВОЗ, — говорит Русович…

По статистике, мужчины в Беларуси употребляют 18 литров чистого спирта в пересчете на все алкогольные напитки в год, женщины — 5,5 литра. 1 литр чистого спирта эквивалентен пяти пол-литровым бутылкам водки. То есть 18 литров чистого спирта — это 90 пол-литровых бутылок водки в год… Сегодня на диспансерном учете в Беларуси состоят примерно 158 тысяч человек, больных алкоголизмом.

(скарочана)

tut.by

II ЕЎРАПЕЙСКІЯ ГУЛЬНІ

ДОРОГАЯ И НЕ БЛЕСТЯЩАЯ ИГРУШКА

Европейские игры в Минске оказались дорогой и не слишком блес-тящей игрушкой. Инвесторы, на приток которых рассчитывают белорусские власти, ориентируются не на шоу с фейерверками...

Как ни старались государственные СМИ разрисовать II Европейские игры всеми красками, создать видимость, что этим живет вся страна и заинтересован весь мир, мероприятие не дало того эффекта и резонанса, на который рассчитывало руководство Беларуси.

Туристы не повалили, электорат равнодушен или раздражен

Власти надеялись на большой приток туристов, поддержку международных спонсоров («Европейцы сказали, что помогут», — уверял Лукашенко), продвижение имиджа Беларуси на Западе. Уже очевидно, что надежды оправдались далеко не в полной мере.

Спонсоры не разогнались помогать. Иностранцев оказалось негусто. Начальник департамента по гражданству и миграции МВД Алексей Бегун сообщил, что приехало в Беларусь по билетам Европейских игр и заявило о намерении посетить спортивные мероприятия 4686 человек (это, правда, без учета россиян). Для сравнения: на чемпионат мира по хоккею в 2014 году прибыло более 80 тысяч человек из 46 стран.

Не вызвали игры ажиотажа и среди массы электората. В ряде видов спорта уровень участников оказался не самым звездным. На многих состязаниях трибуны были полупустые. Не блистали многолюдностью фан-зоны. У входов на арены волонтеры уныло махали предназначенными для зазывания искусственными лапами, при том что прохожие равнодушно шагали мимо.

Минчан раздражали неудобства: перекрывались улицы, возникали пробки. Похоже, не всех вдохновила и мобилизация в волонтеры. Социальные сети всячески иронизировали над косяками мероприятия, дурным вкусом и чрезмерными амбициями большого начальства.

Вбухали кучу денег, которые не отобьются

Событию, которое Александр Лукашенко любовно назвал «минской Олимпиадой», самые язвительные критики приклеили ярлык «Голодные игры».

Ну, положа руку на сердце, такой уж голодухи у нас нет. Однако экономический фон неважный, это правда. Упала внешняя торговля (на 2% за январь — май), ВВП почти перестал расти (за первые пять месяцев года прирост снизился до 1%). Даже средняя зарплата в мае сползла до 1071,6 рубля.

И на таком фоне многих неприятно поразили цифры, которые назвал министр финансов Максим Ермолович. Оказалось, что Беларусь уже потратила на эти игры 540 млн рублей (около 270 млн долларов), в том числе — 266 млн рублей из бюджета.

Между тем Лукашенко в 2016 году заявлял: «Мы посчитали, что даже в плюсе будем. Нам надо будет затратить где-то под 50 млн долларов за эти годы. Это слезы для страны».

Слезы оказались покрупнее, чем думалось. Окончательные подсчеты впереди, но уже невооруженным глазом видно, что потраченные деньги вряд ли удастся отбить.

Правда, можно утешаться тем, что львиная доля средств вложена в инфраструктуру и оборудование — то, что будет работать и после.

А еще, по мнению Ермоловича, «такой уровень проведения игр создает определенный инвестиционный эффект, открывает страну для широкого круга внешних инвесторов».

Но это вилами по воде писано. Вряд ли инвесторы ориентируются на шоу с фейерверками и элементами дополненной реальности. Им важнее другая реальность: законы, гарантии, перспективы.

А какие могут быть гарантии и перспективы, если белорусское руководство на словах не против предложенного Москвой углубления интеграции, что чревато потерей суверенитета? Когда неизвестно, что с этой страной будет завтра, осторожный инвестор не разгонится вбухивать сюда капиталы…

(скарочана)

Александр Класковский
https://naviny.by

ДЗЕНЬ БЕЛАРУСІ

«ДЕНЬ НЕЗАВИСИМОСТИ 3 ИЮЛЯ — БОЛЬШОЕ НЕДОРАЗУМЕНИЕ»

После распада СССР прошло уже почти 30 лет, а в Беларуси, в отличие от других постсоветских стран, нет единства по поводу вопроса, когда именно надо отмечать День независимости.

3 июля — независимость или память о войне?

В 1992-1996 годах День независимости в Беларуси официально отмечался 27 июля — по дате принятия Декларации о государственном суверенитете в 1990 году. Но через два года после победы на президентских выборах, в 1996 году, Александр Лукашенко инициировал референдум, по результатам которого праздник был перенесен на 3 июля — дату освобождения Минска от фашистских захватчиков в 1944 году.

Директор института «Политическая сфера» Андрей Казакевич говорит, что перенос Дня независимости был использован для привлечения внимания к более важным вопросам референдума об изменении Конституции Беларуси: «Основной идеологический посыл власти на тот момент был связан с обращением к советскому прошлому Беларуси, вопрос о 3 июля должен был мобилизовать электоральную поддержку, ведь образ войны был узнаваем и эмоционально близок для большинства населения страны».

Поэтому 3 июля сейчас и отвечают соответствующим образом — парадом армии, военной техники и салютом.

Еще пять Дней независимости

Отказаться от даты 27 июля белорусам было несложно — она не имела серьезного эмоционального содержания и скорее, наоборот, ассоциировалась с кризисом, считает политолог.

«Более того, как только дата 27 июля стала праздником в 1990 году, она столкнулась с конкуренцией со стороны Дня Воли (25 марта, день провозглашения независимости Белорусской Народной Республики в 1918 году), который сторонники независимости Беларуси считали более значимым и важным».

Кроме того, в общественной дискуссии Беларуси фигурируют и другие даты, которые можно «назначить» днем независимости Беларуси — провозглашение независимости Беларуси 25 августа 1991 года, переименование БССР в Республику Беларусь 19 сентября 1991 года, а также годовщина победы войска ВКЛ над русской армией 8 сентября 1514 году…

3 июля прижилось в сознании белорусов

На символическом уровне выбор даты 3 июля как Дня независимости Беларуси выглядит странно, считает социолог Оксана Шелест: «День освобождения города Минска от немецких оккупантов и День независимости Республики Беларусь — эти два события довольно сложно идейно увязать между собой и найти реальную историческую связь».

А вот старейший белорусский историк, доктор исторических наук Леонид Лыч называет выбор даты 3 июля для празднования дня независимости «большим недоразумением». «То, что 3 июля стал днем независимости, — это большое недоразумение. Это не стыкуется ни с какой хронологией. 3 июля должен быть все время днем освобождения, и никаких других дней нельзя сочетать с ним. Но это огромное преступление против истории. Ни одна республика (из бывших совестских — прим. БП) так не сделала: у них есть дни независимости и дни освобождения от немецкой оккупации», — высказал Белсат свое мнение историк.

Какая дата объединит белорусов?

…По мнению политолога Казакевича, День Воли — определенно фаворит в общественных дискуссиях. «Празднование 100-летия БНР в 2018 году показало, что только 25 марта является альтернативным Днем независимости, который имеет существенное идейное и эмоциональное содержание для заметной части белорусского общества».

Казакевич считает, что теперь главный вопрос состоит в том, куда дальше пойдет общественная дискуссия. «Для понимания проблемы с датой дня независимости следует обращать внимание не только на текущее общественное восприятие, которое в значительной степени зависит от позиции государства. Важное значение имеют также и дискуссии в интеллектуальной и политической сфере, где проблема развития белорусской национальной идентичности сохраняет свою актуальность и где формируются альтернативные подходы развития белорусской нации и общества».

https://belaruspartisan.by

Заснавальнік: Салодкі Сяргей Аляксандравіч
Рэдактар: Шчамлёў Аляксандр Міхайлавіч
Адрас рэдакцыі: 211262, Шумілінскі раён, п/а Амбросавічы.
Тэл. 3-73-74, маб. +375299870742.
Газета выдаецца з верасня 2000 г.
Падпісана да друку 17.07.2019 у 17.20
Наклад: 290 асобнікаў.
Выдаецца адзін-два разы на месяц на беларускай і расійскай мовах.
Рэдакцыя можа друкаваць артыкулы дзеля палемікі, не падзяляючы пазіцыі аўтараў.
Друкуецца пры дапамозе аднадумцаў.
Распаўсюджваецца бясплатна дабраахвотнікамі.